

**PRILOG PROVEDBI NOVOG ZAKONA O ZAŠTITI ARHIVSKE
GRAĐE I ARHIVIMA**

Stjepan Bačić

Novi Zakon o zaštiti arhivske građe i arhivima stupio je na snagu 28. VI 1978. To je treći republički arhivski zakon u posljednjih petnaestak godina. Prvi je donesen 1962. godine, a njegov prečišćeni tekst načinjen je godine 1965. u povodu ustavnih promjena. Osnovna načela su u ta tri zakona ostala ista, ali je svaki slijedeći zakon poboljšavan proširivanjem i unošenjem novih odredaba, prema zahtjevima prakse i stečenim iskustvima, te prema našem društveno-političkom razvitku izraženom u novim ustavnim odredbama i zakonima. Tako su u novomu arhivskom zakonu upotpunjene i precizirane odredbe o čuvanju građe u »zbirkama arhivske građe« (čl. 14), o raspoložbi registraturnom građom u slučajevima reorganizacije i promjene statusa kod imalaca građe (čl. 17—18), o odabiranju i izlučivanju (škartiranju) registraturne građe (čl. 22—27), o obaveznoj djelatnosti arhiva (čl. 41—44) i ostalim djelatnostima (čl. 46), o odgovornosti arhivskih radnika (čl. 43), te o samoupravljanju u arhivskim ustanovama (čl. 58—62). Nove su u ovom zakonu odredbe kojima su utvrđeni nazivi stručnih arhivskih radnika i propisani uvjeti i način stjecanja stručne spreme za obavljanje poslova arhivske djelatnosti (čl. 63—68. i čl. 79—80).

Namjera nam je da se ovdje osvrnemo na provođenje odredaba kojima arhivski zakon prvi put propisuje što su imaooci građe obavezni da reguliraju svojim samoupravnim općim aktom.

U članu 22. st. 2. propisano je da imalac građe utvrđuje svojim općim aktom rokove u kojima će (redovno) vršiti odabiranje i izlučivanje građe u svojoj registraturi.

U stavu 1. člana 24. propisano je da imaooci građe utvrđuju, uz suglasnost nadležnog arhiva, »posebne liste« svoje registraturne građe s naznakom rokova čuvanja za pojedine vrste građe.

Članom 27. st. 3. imaooci građe su obvezani da pitanja čuvanja svoje građe urede općim aktom.

Očigledno je da je to opsežna materija i da će njeno valjano reguliranje u općim aktima znatno pridonijeti čuvanju i sigurnosti registraturne i arhivske građe, a imaoocima građe i arhivskoj djelatnosti olakša-

ti izvršavanje njihovih obaveza u vezi s tom građom. Radi toga je potrebno pokloniti punu pažnju oživotvorenju i praktičnom ostvarenju i tih zakonskih odredaba. Prilika je sada da se samoupravnim općim aktom imalaca građe regulira dosta pojedinosti i odnosa koji nisu regulirani (ili se ne reguliraju) propisima, te da se uredi ona pitanja koja su specifična za uvjete i mogućnosti imalaca i za njegovu građu.

Posebnim listama registraturne građe olakšat će se rad na odabiranju i izlučivanju i smanjit će se dileme pri vrednovanju građe.

O listama registraturne građe s rokovima čuvanja, o njihovoj potrebi, važnosti i izradi već se dosta kod nas govorilo, raspravljalo i pisalo. Bilo je pri tomu različitih mišljenja i stavova, pa i očekivanja da će listama biti riješena u svim slučajevima sva pitanja vrednovanja, odabiranja i izlučivanja građe. Neće biti suvišno da se ukratko osvrnemo na rad u vezi s listama u prošlosti, te da pokušamo odgovoriti na pitanja: što su liste, komu su potrebne i za koga se izrađuju, što možemo od njih očekivati i kako organizirati njihovu izradu.

U Uputstvu o sakupljanju, čuvanju i povremenom škartiranju arhivskog materijala donesenom od Savezne vlade 1952. godine, koje je Uputstvo bilo prvi ovakav propis kod nas, nabrojena je u dvadeset dvije točke građa koja se može uništiti. To je bila prva naša lista građe, kojom smo se služili i pomagali kod odabiranja i izlučivanja.

Krajem pedesetih godina bio je izrađen nacrt novog arhivskog (saveznog) zakona i nacrt novoga uputstva za odabiranje i izlučivanje građe. Uz nacrt uputstva bio je načinjen, kao dio uputstva, nacrt opće liste građe s naznakom rokova u kojima se građa može uništiti. Ti propisi nisu bili doneseni.

U Načelima o jedinstvenom odabiranju i izlučivanju registraturne građe donesenim od bivšeg Arhivskog savjeta Jugoslavije 1968. godine predviđeno je da će se odabiranje i izlučivanje vršiti prema listama građe s rokovima čuvanja. Vidi se, dakle, da ideja i pokušaji izrade lista nisu kod nas novog datuma.

Na savjetovanju Saveza društava arhivskih radnika Jugoslavije održanom na Plitvicama 1966. godine, bio je na dnevnom redu prijedlog da se na svemu području Jugoslavije pristupi izradi posebnih lista registraturne građe s rokovima čuvanja. U diskusiji su iznesena neka inozemna iskustva na tomu poslu i dani su neki prijedlozi i sugestije za rad. Rečeno je, pored ostaloga, da arhivska djelatnost ne može sama svojim snagama izraditi liste, pa je prethodno potrebno utvrditi mjesto i zadatke imalaca građe kod izrade lista i propisima ih obvezati na suradnju, jer se bez toga ne može sa sigurnošću i svuda računati na njihovu dobrovoljnu suradnju i pomoć. Dalje je predloženo da treba utvrditi vrijednost svakoga imalaca obzirom na njegovu građu, što zavisi o njegovom mjestu i funkciji u upravi, privredi, kulturi i uopće u životu društva. Kada se utvrdi kod kojih je imalaca (odnosno tvoraca) građa pretežno ili djelomično arhivska, započeti kod njih izradom lista, a izostaviti mnoštvo onih u čijoj građi nema buduće arhivske građe, pa ni potrebe za listama.

Nakon te diskusije na savjetovanju je zaključeno da se izrađivanje lista odgađa, dok se ne prouče svi aspekti ove akcije i utvrde metode rada.

Na isto ovakvom savjetovanju održanom 1969. godine u Jajcu zaključeno je da se otpočne izrada lista na području cijele Jugoslavije. Taj zaključak je donesen bez uvažavanja prijedloga danih na savjetovanju na Plitvicama, što je već tada moglo pobuđivati sumnju u uspjeh akcije. Bilo je predviđeno da će liste izrađivati arhivski radnici zajednički s imaočima građe i to ne samo kod odabраниh imalaca, već kod svih, kako ih sadrži nomenklatura statističke službe. Kada se prikupi to mnoštvo lista, vrednovat će se prema njima građa i imaoči, premda se moglo unaprijed znati da liste nije potrebno izrađivati kod onih imalaca građe koje vanjska arhivska služba ne vodi u evidenciji i ne nadzire. Ta služba je bila izvršila dosta dobru valorizaciju imalaca građe.

U daljoj organizaciji pojedini su arhivi, uključivši i većinu regionalnih, bili zaduženi za izradu lista na pojedinim područjima društvenih djelatnosti. Tako dobivene liste bi se primjenjivale kod istovrsnih imalaca građe na području cijele Jugoslavije, što je bila dobra zamisao. Unatoč svim nastojanjima nije se pri ovoj podjeli područja moglo izbjeći da neki arhivi budu zaduženi za imaoce građe na području drugog arhiva, pa čak i na području druge republike.¹ Osim toga su arhivski radnici morali obrađivati i građu kod imalaca koje, kao nevažne, do tada nisu uzimali u evidenciju i posjećivali.² Dodajmo još k tomu da nije bilo propisa koji bi imaoce građe (a ni arhivsku djelatnost) obvezivao na izradu lista.

Sve ove ukratko izložene okolnosti destimulativno su utjecale i na imaoce građe i na arhivske radnike, a posljedica je bila da je akcija sporo napredovala, te konačno zamrla i ostala nedovršena.

U SR Hrvatskoj nije bilo moguće od malobrojnih arhivskih radnika angažirati više njih na izradi lista u registraturama, već je trebalo da to izvrše imaoči građe uz stručnu pomoć i po uputama arhivskih radnika. Bilo je predviđeno da se svi ti imaoči barem jedamput posjete u vezi s listom, što je (uz nekoliko izuzetaka) i učinjeno. Dostavljen im je raspis s uputama za rad i primjerak izrađene liste, kao uzorak za orijentaciju. Primljeni nacrti lista su pregledavani i tražene su dopune i korekture, gdje je bilo potrebno.

Unatoč svim nastojanjima i poticanjima od strane Arhiva Hrvatske, koji je rukovodio tom akcijom na području Republike, akcija je tek djelomično izvršena. Manji broj arhiva i zaduženih imalaca na njihovom području su svoje zaduženje izvršili, a ostali su to učinili djelomično, ili nisu ništa ni započimali.

Neki su arhivi na svojem području pokretali izradu lista prema vlastitom nahođenju kod imalaca građe za koje nisu bili zaduženi. To bi se moglo nazvati drugom akcijom za izradu lista, a sada, evo, predstoji treća, za koju ima osnova (i obaveza) u novom arhivskom zakonu. Da bi ova treća bila potpuna i posljednja, treba je dobro organizirati i dogovorno pobliže utvrditi metode i načine rada koji bi važili za sve arhive. Pri tomu valja prevladati i različita mišljenja koja se u vezi s ovim pitanjima pojavljuju. Neće biti suvišno da sve to ovdje ukratko razmo-

¹ Historijski arhiv u Osijeku — riječna plovidba.

² Npr.: proizvođače glazbala, čađe, gramofonskih ploča, sportskih rekvizita, ribolovnog materijala, dječje jaslice itd.

trimo, jer nam nije namjera naknadna kritika dosadašnjeg rada, već nastojanje da se pridonese provedbi odredaba novoga zakona i da se izbjegne ponavljanje starih pogrešaka.

Prije svega treba da arhiv utvrdi koji će imaoći izrađivati posebnu listu svoje građe, jer to zakonom nije određeno.³ Posebnu listu i uvodno spomenuti opći akt neće izrađivati ni svi imaoći građe koje arhivi vode u svojim evidencijama. Među te spadaju oni imaoći kod kojih nije organizirano samoupravljanje (npr. većina društvenih organizacija i vjerske organizacije). Dalje posebnu listu neće izrađivati oni imaoći koji su to do sada učinili i oni kod kojih su posebnim propisom utvrđeni rokovi čuvanja građe.

Važno je utvrditi iz kojega će perioda građa biti obuhvaćena posebnom listom.

Može se čuti raspravljanje i različita mišljenja o tomu da li su potrebne dvije liste — opća i posebna, ili je dovoljna jedna, hoće li se građa iskazana u općoj listi obavezno unositi u posebnu, na koju se građu može posebna lista primjenjivati, mogu li se odabiranja i izlučivanja vršiti bez lista, koja je uloga i kakve su obaveze i prava arhivske djelatnosti pri izradi posebnih lista i općih akata kod imalaca građe i dr.

O ovim i sličnim pitanjima valja se sporazumjeti i zauzeti jedinstven stav, da bi svi arhivi postupali jednako, racionalno i u duhu propisa. Pokušat ćemo odgovoriti na ova pitanja, ne smatrajući da će ti odgovori biti jedini, najbolji i konačni.

Suvišna je rasprava o jednoj ili dvije liste, jer je zakonom propisano da će se načiniti opća lista i posebna lista. Zamišljeno je da će opća lista, kao sastavni dio propisa, biti primjenjivana kod svih imalaca građe i na svim područjima, jer takvu građu sadrži, dok će svaka posebna lista biti primjenjivana kod imalaca na području za koje je izrađena.

Prema tomu ne bi bilo prihvatljivo mišljenje da se posebna lista može primijeniti samo na građu koja je nastala u radu onoga imaoća koji je listu utvrdio i izradio. Načelno govoreći lista se može koristiti pri odabiranju i izlučivanju svake građe na koju je primjenjiva, bez obzira na to gdje je građa i od koga je proizvedena.⁴ Samo je po sebi razumljivo da listu neće nitko ni pokušati koristiti kod građe koja nije sadržana u listi.

Prihvaćajući ovaj stav ne bi svi jednaki imaoći na istom području, s jednakim funkcijama, poslovima i zadacima, te s jednakom građom morali izrađivati svaki svoju posebnu listu, već bi se izradu ovih lista moglo organizirati samo kod dva-tri odabrana imaoća, a potom ih ustupiti ostalim jednakim imaoćima.⁵ Ovi bi te liste usvojili, s eventualnim manjim dopunama i korekturama. Takvim postupkom ubrzala bi se izrada lista, te skratili i olakšali poslovi i imaoćima građe i arhivskoj djelatnosti.

U posebnu listu će se unositi samo građa koja nastaje u radu imaoća, a ne i građa koja je kod njega na čuvanju bilo iz kojih razloga.

³ O ovom se može odgovarajuća odredba unijeti u provedbeni propis.

⁴ Ovo proizlazi i iz zakonske odredbe u čl. 24. st. 4. arhivskog zakona, gdje je riječ o primjeni posebne liste na građu preuzetu u arhiv.

⁵ Npr.: građevinska poduzeća, vodoprivredne organizacije, banke, bolnice, škole i dr.

Treba utvrditi i imaoce građe upoznati na kojoj će građi izrađivati liste, tj. iz koje će godine (ili iz nekog relativno kraćeg razdoblja) građa ući u liste. Ako se to ne učini imaoći građe će se različito snalaziti i postupiti, što će arhivskoj djelatnosti otežavati davanje uputa i primjedaba na nacрте lista. Očigledno je da iz tehničkih i drugih razloga nije moguće u liste unositi sve vrste građe iz drugih razdoblja postojanja i rada imalaca, pa i onih vrsta i oblika građe koja više ne nastaje.

Neprihvatljiv je stav da se u posebnu listu »mora« unositi i građa koja je u općoj listi. Imalac građe to može učiniti, ako želi, ali ga ne treba na to obvezivati. Ne bi bilo logično građu iz opće liste obavezno upisivati u posebnu, jer tada opća lista, koja je propis, gubi razlog i svrhu postojanja, a imalac se opterećuje suvišnim poslom.

Ne bi bilo korisno usvojiti stav nekih arhivskih radnika da se kod imalaca ne može izlučivati ona građa koja nije navedena u posebnoj listi. Kriterij za izlučenje nije mjesto građe u listi, već njena vrijednost. Može se, naime, dogoditi da poneka građa ograničenog roka čuvanja omaškom ne bude unesena u listu, pa bi takvu građu imalac morao čuvati do daleke predaje arhivu, gdje bi bila izlučena. Osim toga liste neće biti dugo ažurne, jer će se ubrzo pojavljivati vrste građe novih oblika, novih naziva i namjene, pa bi i njih trebalo čuvati bez obzira na njihovu vrijednost. Tako bi liste postajale kočnica, a ne pomagalo u radu. Napokon konačnu ocjenu vrijednosti građe i odobrenje za izlučenje daje ovlaštena stručna ustanova, što je jamstvo da neće nastati štete.

Ima arhivskih radnika koji se prema listama odnose upravo kao da su one nešto bitno i od velike važnosti za arhivsku teoriju i praksu. Liste su međutim samo tehničko pomagalo, koje će omogućiti lakše i brže izlučivanje registraturne građe.⁶ To pomagalo može biti što se tiče forme izrađeno na razne načine, a namijenjeno je u prvom redu upotrebi imalaca građe. Arhivski radnici, kao stručnjaci, mogu ove poslove vršiti i bez lista, kako su to činili u dosadašnjoj praksi. Valja imati na umu da nikakvi propisi, liste i druga pomagala neće moći riješiti sve situacije i slučajeve koji se javljaju u procesu odabiranja i izlučivanja i omogućiti da se taj proces vrši mehanički. Arhivski radnici će u raznim prilikama i okolnostima morati da se pri valoriziranju građe i dalje oslanjaju na vlastitu ocjenu, na svoje stručno znanje i iskustvo, i na svoje poznavanje potreba radi kojih se arhivska građa čuva.⁷

Bilo je u nekim arhivima prijedloga i namjera da se odabiranje i izlučivanje kod imalaca obustave i da im se ne odobrava pokretanje toga postupka, dok ne donesu samoupravni opći akt u smislu odredaba arhivskog zakona, odnosno dok arhivu ne dostave posebnu listu svoje građe.

Obustavljanje i odgađanje odabiranja i izlučivanja nije opravdano ni moguće iz nekoliko razloga. Osim toga nikomu ne bi koristilo, već naprotiv bilo bi štetno.

⁶ Dobra strana posebnih lista je i u tomu što sadrže popis građe za trajno čuvanje, pa u pogledu takve građe neće biti dilema kod imalaca.

⁷ S. Bačić, O propisima za odabiranje i izlučivanje registraturne građe, Arhivski vjesnik XV/1972. str. 263.

Arhivski radnici su u protekla dva decenija uložili mnogo truda u uspostavljanje veza i suradnje s imaacima građe, a u okviru te suradnje i vođene propagande postignuti su i dosta dobri rezultati u vezi s propisanim i redovnim odabiranjem i izlučivanjem. Odbijanje zahtjeva za pokretanje tih postupaka, i to uz uvjet jedne prisile, ne bi koristilo do sada postignutoj suradnji i unapređivalo je.

Odabiranje i izlučivanje je važan zadatak iz obavezne osnovne djelatnosti arhiva i kao takav taj se zadatak mora izvršavati. Njegovo obustavljanje zbog nedostatka jednog tehničkog pomagala, bez koga su se do sada vršila izlučivanja, ne bi se moglo prihvatiti i opravdati. Tim više što bi se odgađanje produžilo na nepredvidivo dugo vrijeme. Izrada lista, naime, nije lak posao i dugo će trajati, što nam je dobro poznato iz iskustva. Slični poslovi su općenito uvijek i u zakašnjavanju, a posebno se često od imalaca građe ne dobiva brzo i lako ono što traži arhivska djelatnost.

Na području pojedinog arhiva ima na stotine imalaca koji su dužni izraditi posebnu listu, a godišnje ih tek po koji desetak pokreće postupak izlučivanja. Nije teško izračunati da mora proći mnogo godina, dok bi se svi, ili barem većina, zabranom izlučivanja potakli i prinudili na izradu liste. Može se očekivati da bi na tu prinudu dosta imalaca reagiralo tako da ne bi pristupali izlučivanju, ili bi ga vršili bez sudjelovanja arhiva. U oba slučaja mogu nastati štete na građi.

Za takvu zabranu arhiv nema ni zakonske osnove. Arhiv može određivati imaacima građe samo ono na što je zakonom ovlašten. Međutim ni iz jedne zakonske odredbe ne proizlazi da može imaacu, u normalnim uvjetima, zabranjivati izlučivanje nepotrebne građe. Za neizvršavanje zakonskih obaveza zakon je predvidio sankcije i poznato je tko ih izriče. Može li arhivska djelatnost pored tih sankcija uvoditi neke svoje prisilne mjere? Smatramo da ne može.

Istina, postoji u zakonu sankcija za vršenje odabiranja i izlučivanja mimo lista, ali tih lista nema,⁸ a neće ih uskoro ni biti. Opću listu Arhivski savjet nije propisao, a posebne liste imaacu nisu morali ni mogli utvrditi, dok se ne donesu odgovarajući provedbeni propisi. Tek kada budu doneseni provedbeni propisi iz člana 26. i proteknu rokovi iz člana 78. zakona moći će se od imalaca tražiti izradu lista i donošenje općeg akta, i govoriti o primjeni kaznene odredbe iz člana 75. toč. 4. zakona.⁹ Nigdje nije propisano da će se do tada bilo koji poslovi obustavljati ili funkcije suspendirati.

I na kraju, određeni broj odabiranja i izlučivanja predviđen je u godišnjem programu rada arhiva, a program je prođan i valja ga izvršiti, ili ga mijenjati po propisanom postupku.¹⁰

Osvrnut ćemo se ukratko na donošenje općeg akta što su ga imaacu građe dužni donijeti i kakav je odnos arhivske djelatnosti prema imaacima u vezi s tim općim aktom.

Neodrživo je mišljenje da imalac građe donosi ovaj samoupravni opći akt uz sudjelovanje nadležnog arhiva i da nacrt općeg akta mora

⁸ Rujan 1979.

⁹ Vidi čl. 26, 77. i 78. arhivskog zakona.

¹⁰ Jednako će trebati i angažiranost radnika arhiva oko izrade lista unositi u program rada.

dostaviti istomu arhivu na »suglasnost«, te da istom po dobivenoj suglasnosti može pristupiti donošenju općeg akta.

Nadležni arhiv nije nikakvim propisom ovlašten na sudjelovanje kod donošenja imaočevog samoupravnog općeg akta. Arhiv može jedino, ako je potrebno, dati imaoцу građe stručni savjet i upute, a imalac ih može prihvatiti, ili ne prihvatiti. Arhiv je jedino ovlašten da sudjeluje pri izradi »posebne liste« imaoца građe (koja lista može biti sastavni dio samoupravnog općeg akta). Imalac dostavlja arhivu nacrt posebne liste na mišljenje radi davanja eventualnih stručnih primjedaba i uputa. Ovo proizlazi iz člana 24. st. 1. arhivskog zakona. Druga je stvar što će imalac iz vlastitih pobuda dostaviti čitav opći akt, kojega je lista sastavni dio, i što će on eventualno htjeti arhivskim stručnjacima dati na uvid čitav opći akt. Arhiv može imaoцу, odnosno imaoциma, na pogodan način ponuditi svoju pomoć i sugerirati ili predložiti da dostavi na uvid i opći akt, ali mu se to ne može, poslije donošenja zakona, propisivati, niti od strane arhiva određivati. Donošenje ovoga općeg akta nije zakonom stavljeno u djelokrug arhiva.

Ne dolazi također u obzir neka »ovjera« ni upisivanje suglasnosti na opći akt, niti na posebnu listu. Arhiv nije ovlašten da »daje« suglasnost, bez koje opći akt i posebna lista nisu primjenjivi, već je propisano samo da se lista »utvrđuje« tj. izrađuje, »uz suglasnost« s arhivom. Izraz »uz suglasnost« u članu 24. st. 1. zakona ima značenje »sporazumno«, »u dogovoru«, »po uputama«.¹¹

Provedba u život uvodno spomenutih odredaba novog arhivskog zakona neće biti skoro i u potpunosti ostvarena ako se pri tomu ne bude planski, svojim poticanjem i uputama, a u suradnji s udruženjima arhivskih radnika, angažirala arhivska djelatnost, koja je prva za to i pozvana.

Veza potrebna za suradnju s imaoциma građe najbolje bi se uspostavila upućivanjem jednoga raspisa u kojemu bi se pobliže izložile upute za izradu posebne liste¹² i predložila koncepcija samoupravnog općeg akta. Bez takvih uputa i naznake što sve treba (i što ne treba) da sadrži posebna lista i što bi trebalo da sadrži opći akt, imaoци građe će se različito orijentirati i postupiti. Bit će površno i pogrešno izrađenih lista, što će arhivskim radnicima zadavati previše posla, dajući svakom imaoцу posebno upute za ispravke i dopune. Opći akt neće biti iskorišten tako da se njime reguliraju sve specifičnosti kod imaoца građe i sve one stručne pojedinosti koje se bilo iz kog razloga ne reguliraju (ili nisu regulirane) propisima.¹³

Svrha je ovoga priloga da upozori na pogreške koje su činjene u prošlosti, kako se one ne bi ponavljale, te da pokuša razjasniti pojedine odnose i situacije i time pripomoći lakšoj i potpunijoj provedbi odredaba novog arhivskog zakona.

¹¹ Usporedi čl. 24. st. 1. i čl. 52. arhivskog zakona.

¹² Ako ovo ne bude dovoljno regulirano provedbenim propisom.

¹³ Ovo se naročito odnosi na uređenje pitanja u vezi s čuvanjem građe, čl. 27. st. 2. zakona.

RÉSUMÉ

CONTRIBUTION A L'APPLICATION DE LA LOI SUR LA PROTECTION DU MATÉRIEL D'ARCHIVES

Dans l'introduction, l'auteur compare la nouvelle «Loi sur la protection du matériel d'archives et sur les archives» aux deux lois précédentes de la République Socialiste de Croatie. Il cite les dispositions nouvelles de la loi récente ainsi que les dispositions qui, comparées à celles des lois précédentes, sont élargies, complétées et plus précises.

Ensuite, il parle des dispositions qui prescrivent ce que les possesseurs du matériel d'archives et de registres sont obligés, concernant ce matériel, de régler par leurs actes autogestionnaires généraux. Il le fait dans le dessein de contribuer, par cet écrit, à la mise en oeuvre de ces dispositions que la loi d'archives prescrit pour la première fois.

L'auteur souligne la nécessité de régler, par des actes généraux des possesseurs, des particularités et des rapports qui ne sont pas contenus dans les prescriptions, ainsi que les questions spécifiques pour les conditions et les possibilités des possesseurs et pour leur matériel. Cela contribuerait à la conservation et à la sûreté du matériel d'archives et de registres et faciliterait aux possesseurs, ainsi qu'aux services d'archives, l'accomplissement de leurs obligations prescrites par la loi.

Une des dispositions nouvelles de la loi récemment promulguée oblige les possesseurs du matériel d'archives à établir, en accord avec le bureau d'archives compétent, une liste de leur matériel d'archives et de registres comportant les termes (délais) de conservation (liste «particulière»). Ces listes faciliteront et hâteront la mise en rebut du matériel inutile.

L'auteur mentionne ensuite tout ce qui a été entrepris jusqu'à présent, en RSFY et en RSC, autour des problèmes de la mise en rebut du matériel et l'élaboration des listes. Il souligne particulièrement l'action de l'élaboration des listes contenant des termes de conservation, action entreprise en 1969, sur le territoire entier de la Yougoslavie, et il parle des raisons qui ont empêché la mise à terme et le succès de cette action.

En RSC, l'action de l'établissement des listes est imminente puisque la nouvelle loi sur les archives y oblige à présent les possesseurs du matériel et les services d'archives. L'auteur fait remarquer qu'il est nécessaire que les archivistes planifient et organisent bien cette action, qu'ils déterminent les méthodes de travail et fassent la répartition des travaux pour éviter les fautes d'organisation, commises auparavant, et pour mener à bien la tâche avec succès.

L'auteur confronte ensuite des opinions et des positions différentes de certains archivistes relatives à l'action autour de l'élaboration des listes, la destination, la forme et la matière de ces listes ainsi que des actes autogestionnaires généraux, établis par les possesseurs du matériel d'archives. Il fait remarquer que quelques-unes de ces positions ne sont pas en accord avec la loi, et fait appel aux procédés exigés par la loi et profitables au point de vue de la conservation du matériel. Finalement, l'auteur signale quels sont les droits, les devoirs et les obligations des services d'archives quant à l'établissement des listes, et quel est le rapport entre les institutions d'archives et les possesseurs du matériel concernant l'établissement de leurs actes autogestionnaires généraux.